

VERSLAG VAN DE RAADSVERGADERING VAN DE GEMEENTE RIJSWIJK
d.d. 10 november 2020

Aanwezig
Voorzitter

De heer G.A.A. Verkerk

Raadsleden:

Mevrouw M. Alberts
Mevrouw F. van Amerongen
De heer F. van Bemmelen
De heer A. van den Berg
De heer E.G.T. Braam
De heer D.R. Cupedo
De heer C.P.I.M. Dolmans
De heer M.J. van Enk
De heer M.A.J. Ezinga
Mevrouw P.G. Kames
Mevrouw C.J. Kistemaker
Mevrouw A. Koegler-Böhm
Mevrouw M.E. Koopman
Mevr. H.L. van der Kooij
De heer A.P. Kooy
De heer G. Kruger
De heer M. El Majjaoui
Mevrouw R.F. de Man
De heer R.A.J. van der Meij
Mevrouw C.J.T. de Mooij
Mevrouw W.A.A.M. van Nunen
De heer U. Oelen
De heer J.C. Paredes Sanchez
Mevr. M. Pelzer
Mevrouw J. Schröter-Haas
De heer C.G. Sleddering

Vervolg aanwezig:

De heer Q.L.A. Veerman
De heer R.J. de Vries
De heer M.V. Weterings
De heer M. Wit
Mevrouw E. Woudstra

Portefeuillehouders

Wethouder, mevrouw L.I. Bentvelzen
Wethouder, mevrouw J.N. Besteman-De Vries
Wethouder, de heer J. Keus
Wethouder, de heer B.D. Lugthart
Wethouder, de heer A. van de Laar

Griffier

J.A. Massaar bpa
Verslag: J. Hoefnagel

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Ik open de vergadering van de gemeenteraad van Rijswijk op 10 november. Wij hebben geen berichten van verhindering ontvangen. Dan hebben we trekking van het stemmingsnummer nr. 14 mevr. v.d. Kooij (GL). Bureau van stemopneming. Voorzitter, mevrouw Alberts (GL). Als leden, mevrouw Van Amerongen (GBR) en de heer Van Bemmelen (WIJ.).

2. Spreekrecht burgers

De voorzitter: Spreekrecht burgers, geen insprekers.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we naar drie, de vaststelling van de agenda. Dames en heren, op voorstel van de griffier zou ik graag een agendapunt vijf willen toevoegen, namelijk een stembriefje met de aanwijzing van onze vertegenwoordiger in het AB van de MRDH. Raad is akkoord.

4. Voorstel voortzetting Huis van de Stad beschikbaarstelling extra krediet (no. 20 038)

a. *Bekrachtiging geheimhouding*

De voorzitter: Goed, dan gaan we naar de besprekpunten. 4a, dat is de bekrachtiging van de geheimhouding. Dat is een adviesbijlage bij de rib over het krediet Huis van de Stad en twee notities daarbij behorend. U kent de stukken.

De heer Kooy (PvdA): Ik wou een kleine opmerking maken. We hebben een verzoek gedaan om meer openheid van de stukken te krijgen en gevraagd om managementsamenvatting van een aantal stukken. Dat is helaas niet gelukt en het verbaast mij dat wij dus een groot gedeelte van de discussie eigenlijk vrij beperkt kunnen voeren. Ik ben er geen voorstander van, ik heb al diverse keren gevraagd om daar meer aandacht voor te geven en het is nu weer niet gebleken dat we dat kunnen invullen. Dus dat vind ik erg teleurstellend in de voorbereiding. Ik wou dat nog even meegeven.

Mevrouw De Man (OR): Dank u wel, voorzitter. Ik wil me graag aansluiten bij de woorden van de vorige spreker en ook weer in het kader van de geheimhouding. Zoals ik bij de vorige vergadering, waar er ook weer geheimhouding ergens op werd belegd, ook al heb aangegeven, ik kan me daar niet in vinden. De openheid van deze discussie is voor Onafhankelijk Rijswijk van groot belang. Nogmaals, mocht het inderdaad in meerderheid worden aangenomen dat hier weer geheimhouding op berust, dan zal ik mij daar natuurlijk aan houden, maar ik ben er geen voorstander van.

De heer Van Enk (CDA): Ik ben het helemaal eens met de vorige sprekers, dat we hier in principe alles wat mogelijk in het openbaar bespreken. Maar het gaat hier wel om een groot project wat nog lang niet afgerond is, waar nog een aanbesteding over moet plaats gaan vinden en waar we ook hebben gezien de afgelopen tijd dat raadsleden of voormalig raadsleden, fractie-assistenten nog gesprekken hebben met bijvoorbeeld de eigenaar van dit pand, Hoogvoorde. Dat is natuurlijk in feite op dit moment een concurrent die er ook baat bij heeft om cijfers te kunnen inzien van ons project in het oude stadhuis. Ik zou om het belang van de gemeente te stipuleren ervoor willen pleiten om hier inderdaad niet te veel aan de openbaarheid prijs te geven. Omdat die gesprekken plaatsvinden en omdat ik denk dat je als openbaar bestuur in zo'n zakelijke aangelegenheid niet voortdurend met één arm op de rug gebonden je moet verweren.

Mevrouw De Man (OR): Ja, ik wil hier toch heel eventjes op reageren. Want hier wordt nu eigenlijk een beetje tussen neus en lippen door geïnsinueerd dat deze fractie-assistenten geheime informatie zouden delen met de concurrent. Dat vind ik toch nogal een behoorlijke beschuldiging. Ik kan u ook bij deze alvast toezeggen, dat is niet het geval.

Mevrouw Koopman (D66): Ik wilde daar ook nog wat aan toevoegen. Ik had namelijk ook gevraagd om de managementssamenvatting en ik had ook gevraagd inderdaad of het rapport van 2018, of dat openbaar gemaakt kon worden. Maar ik kan me eigenlijk helemaal vinden in de toelichting die er gegeven is om de wet op de aanbesteding eigenlijk boven de milieuwetgeving, waarvan ik dacht dat dat openbaar moest zijn. Ik vind

het jammer dat we niet over alle cijfers, maar juist die financiële cijfers ... Kan ik me heel goed voorstellen dat het in het belang van de gemeente is om die geheim te houden.

De voorzitter: Ik geef het woord aan de portefeuillehouder, wethouder Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart: Ik wil hier allereerst richting de heer Kooy zeggen, het college wil zo veel als mogelijk in openbaarheid bespreken. Alles wat wij in de afgelopen weken hebben gedaan na het forum van 15 oktober heeft ook die strekking gehad. Het was een uitdrukkelijke wens van uw raad om in openbaarheid te spreken. De organisatie heeft hard gewerkt om alles uit de documenten te halen, in een samenvatting te zetten en ook te kijken wat ze konden doen met het rapport waar mevrouw Koopman aan refereerde. Samen met de burgemeester, waarnemend burgermeester hebben wij afgelopen vrijdag daar nog over gesproken. Burgemeester heeft aangegeven, ik wil toch nog eenmaal een externe check van een aanbestedingsjurist. We hebben dit weekend de stukken naar de aanbestedingsjurist toegestuurd. Op het advies van de externe aanbestedingsjurist zijn we tot de overweging gekomen om deze manier van werken te hanteren. Daarbij wil ik toch wel de kanttekening maken dat het college dit ook graag anders had gezien, maar dat we, zoals mijnheer Van Enk en mevrouw Koopman aangeven. Of eigenlijk, we kunnen in deze situatie gewoon niet anders. Feit is dat we spreken over een ontwikkeling met enorme financiële belangen voor de gemeente Rijswijk. Dan is dit op dit moment de enige weg. Daarbij ook aangetekend dat feitelijk alle informatie, op die aanbestedingsstukken na, beschikbaar is en dat alle informatie voor fractie-assistenten en raadsleden natuurlijk boven bij de griffie ter inzage heeft gelegen en iedereen daar notitie van heeft kunnen nemen. Daarbij, voorzitter.

De voorzitter: Goed. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mijnheer Kooy, zie ik. Verder geen belangstelling. Mijnheer Kooy.

De heer Kooy (PvdA): Ik vind het antwoord te kort door de bocht door te zeggen dat we er niks aan kunnen doen. De stukken komen bij het college vandaan, komen daar door de handen. Die zouden dat toch echt beter kunnen beschouwen of beter opdracht geven als een stuk wordt opgesteld. Nogmaals, het gaat mij niet om de details van de aanbestedingscijfers, maar om de conclusies die erin staan, om de onderzoeken die er uit zijn gevoerd of de delen die open zijn blijven staan in de onderzoeken. Dat zijn geen concurrerende cijfers. Zo meteen zullen we nog wel op de inhoud ingaan, voor zo ver dat kan. Maar het is echt niet aan de raad, maar echt aan het college om te zorgen dat die stukken in orde komen volgende keer.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, nogmaals, ik heb de principes van de heer Kooy hoog zitten. Maar ik moet ook even in praktische zin constateren dat toen in het forum, het gecombineerde forum, dit raadsvoorstel aan de orde was, er ook bij dezelfde raadsleden die net spraken een dringende behoefte was om ook de geheime stukken te bespreken of de vertrouwelijke stukken en dat die vertrouwelijke vergadering buitengewoon kort heeft geduurd. Dank u wel.

De heer Kooy (PvdA): Heer Van Enk, ik was er inderdaad bij, ik heb de stukken gelezen. Maar het gaat ook om openheid naar onze burgers toe. Natuurlijk hebben wij als raad toezicht tot die stukken. Dat is ook heel fijn, het is soms wat extra werk, dus dank aan de griffie dat ze er zijn speciaal om inzicht te geven. Maar ik zie nog niet alle burgers aankloppen om die informatie te krijgen.

De voorzitter: Dan sluit ik de beraadslaging, dan gaan we nu besluiten. Ik stel aan de orde, de bekrachtiging van de geheimhouding van de aangegeven stukken. Wil iemand daar nog een stemverklaring bij geven? Dat is niet het geval. Dan gaan we nu stemmen, het stemloket wordt geopend.

STEMMING: BEKRACHTIGING GEHEIMHOUDING:

VOOR: 28

TEGEN 3 (PVDA EN OR)

CONCLUSIE : AANGENOMEN

De voorzitter: Het voorstel is aangenomen, aldus besloten. Dank u wel. Dan gaan we naar het hoofdmenu van vanavond, dat is het Voorstel voortzetting Huis van de Stad beschikbaarstelling extra krediet, uitgebreid aan de orde geweest een van de vorige forumvergaderingen.

De heer Kooy (PvdA): Procedureel loop ik tegen een probleem aan omdat er gevraagd wordt voor een investeringsbudget. Zo ver ik kan vinden, is asbestkosten geen investering maar een consumptieve uitgave die je meteen moet nemen. Ik heb contact gezocht met de VNG en die hebben die lijn ook bevestigd, dat het geen levensduurverlenging is, het is geen andere functie van het gebouw, het voegt niets toe en het is ook niet wettelijk verplicht, er zou gewoon met inkapseling verder gegaan kunnen worden. Niet dat je dat wilt, maar het kenmerkt het als consumptief krediet. Het is dus ook niet een amandeerbaar iets, het is iets wat niet correct in het voorstel staat. Dus daarvoor heb ik vorige keer aan u gevraagd, hoe gaan we ermee om? Ik heb het ook naar de wethouders gestuurd en ik heb geen overtuigend bericht gekregen dat het levensduurverlengend is of functioneel anders wijzigend is. Dus ik breng dit even naar voren en ik wil graag eerst een reactie van de wethouder, hoe die ertegenaan kijkt.

De voorzitter: Wil de wethouder erop reageren?

Wethouder de heer Lugthart: Ja, voorzitter, dat wil ik zeker. Gelukkig ben ik geen financieel deskundige, wij hebben dit dan ook nagevraagd bij onze accountant. Ik heb mijnheer Kooy net voorafgaand aan de vergadering ook even overhandigd wat de accountant heeft aangegeven en die heeft concreet gesteld dat ze zich kunnen voorstellen dat het een kwaliteitsverbetering is en daarmee een waardeverhoging en daarmee dus ook een levensduurverlenging van het gebouw. De asbestsanering is daarmee dus noodzakelijk onderdeel van de renovatie, waardoor dit als onderdeel van het geheel wordt gezien en niet afzonderlijk beoordeeld moet worden en daarmee lijkt het te passen binnen hetgeen de commissie BBV in de notitie MVA heeft gesteld. Dat is ook wat onze ambtelijke organisatie heeft aangegeven en daarmee kan op deze wijze, kan het in de investering worden opgenomen. Wilde wethouder Keus daar financieel nog iets aan toevoegen?

Wethouder de heer Keus: Nee, dank u wel, voorzitter, voor het woord inderdaad. Nee, daar heb ik in zoverre inderdaad niets aan toe te voegen. Volg inderdaad de BBV en navraag bij de accountant is dit de wijze inderdaad waarop we het kunnen verwerken om het op te nemen in de totale investering.

De voorzitter: U hebt een antwoord van de kant van het college. Er wordt met kracht van argument betoogd dat het in juridische zin wel zo kan. Dat heb je soms weleens met juridische vraagstukken. Dus het college is van mening dat het in deze vorm wel kan worden behandeld. Mijnheer Kooy.

De heer Kooy (PvdA): Ik kan er met mijn pet niet bij dat asbestsanering levensduurverlengend is, ook niet dat deze meerkosten kwaliteitsverbeterend zijn. Ik blijf op mijn standpunt. Het is natuurlijk aan de wethouders

zelf om de verantwoordelijkheid te nemen om achter de accountant te gaan staan. Ik heb een samengesteld mailtje gekregen en ik begrijp ook niet waarom ik die niet eerder heb gehad. Ik zou daarom gewoon een voorstel willen doen, dat we wel doorgaan met de discussie en het debat voor vanavond en de daad aanhouden aan de richtlijnen van de VNG dat het een consumptief is en als we later dan een uitwerking krijgen dat goed onderbouwd is van accountant, heb ik geen enkel probleem om op dat moment om te zetten naar een investering die afgeschreven moet worden.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, ik kan me nauwelijks voorzetten dat we hier nog met een ordedebat bezig zijn. Dit gaat gewoon over de inhoud van het voorstel en de heer Kooy heeft daar duidelijk een mening over. Ik zie het voordeel niet van die mening, maar goed, dat mag. Laten we gewoon in de eerste termijn meenemen.

Mevrouw Koopman (CDA) : De heer Van Enk heeft al exact gezegd wat ik ook wilde zeggen.

De voorzitter: Mijnheer Kooy kan nog reageren en dan sluiten we dit debat af.

De heer Kooy (pvdA): Ja hoor, ik wilde er ook niet te lang bij stilstaan. Het punt wat ik wil maken, is gewoon dat we voorstellen krijgen die binnen wet en kader blijven. Ik heb dan nog steeds niet gezien ... Als daar de rest van de raad die verantwoordelijkheid wil nemen, vind ik dat best, maar de eindverantwoordelijkheid voor dit aangeven ligt natuurlijk bij de wethouder. Ik hoop dat we er later niet op terug hoeven te komen.

De voorzitter: U hebt uw punt gemaakt, u hebt er werk van gemaakt om het uit te zoeken. Het college zegt, met kracht van argumenten en op basis van toch gefundeerde opinies die wij ook vanuit de organisatie hebben en van buiten, dat het in deze vorm kan. Niettemin blijven we wel scherp op wat u gezegd heeft. Dus als er een aanleiding is om nog een keer dit op een andere manier te benaderen, dan kunnen we daar zeker naar kijken. Maar ik acht het voldoende gemotiveerd om vanavond te zeggen, we gaan door met de behandeling van dit voorstel. Kunt u daarmee leven?

De heer Kooy (PvdA): Ja hoor, dank u wel.

De voorzitter: Goed, dank voor uw constructieve inbreng. Dames en heren, dan beginnen we nu aan de eerste termijn van de raad over dit voorstel. Mevrouw De Man (OR).

Mevrouw De Man (OR): Vanavond wordt aan gemeenteraad gevraagd om akkoord te gaan met een extra investeringskrediet in verband met een aanvullende asbestsanering en overige onvoorziene ontwikkelingen. Een aanvullend krediet van maar liefst 6,3 miljoen, zo'n slordige 18 procent van de aanvankelijke gedachte totaalbudget voor fase 1 en 2. Dan zijn we pas bezig met fase 1. Voorzitter, als je dit leest, dan slaat de schrik je om het hart. De vraag blijft, blijft het hier dan wel bij? Voorzitter, voor Onafhankelijk Rijswijk gold en geldt het principe, we doen het als de business case klopt. Vanaf het allereerste begin werd ons duidelijk dat dit niet het geval was. Zoals u weet, voert u zaken op als tegenvallers en onvoorzien en dat zijn precies de zaken die door Onafhankelijk Rijswijk in diverse settingen en in diverse periodes zijn benoemd. Jammer dat er toen niet naar werd geluisterd? Of was het toch een slimmigheidje, om toen niet al meteen te moeten constateren dat het voor genoemde bedragen niet kon en eenmaal begonnen hopen op een, we kunnen niet meer terug, vooruit dan maar. U zult begrijpen, daar zijn wij niet van. We willen praktisch en pragmatisch blijven. Het dossier Huis van de Stad is een behoorlijk dik en bijzonder ingewikkeld dossier. Zeer veel technische stukken met, althans voor ons, ondoorgroendelijke berekeningen. Voor de meeste raadsleden en zo ook voor mij, een flinke klus om doorheen te werken. Maar dat hebben we gedaan en we kwamen op meer vragen dan we antwoorden konden vinden. Verklarende antwoorden worden alom gemist en Onafhankelijk Rijswijk heeft al

eerder gezegd dat de zaken niet kloppen. We hebben dit ook eerder onderbouwd, maar werden uitgelachen en op inhoud genegeerd. Wellicht dat u ons vanavond meer onderbouwde duidelijkheid kunt verschaffen. Onafhankelijk Rijswijk heeft op basis van de openbare stukken uit 2017 en de huidige openbare stukken een aantal berekeningen gemaakt waarbij wij op geen enkele manier uitkomen op de zogenaamde netto contante waarde, de NCW, bedragen. Dan heb ik het over de u genoemde 115,8 miljoen voor Hoogvoorde of de 94 miljoen voor het Huis van de Stad. We hebben alle mogelijkheden in de rekentools ingevoerd. Voor wie interesse heeft, ik kan dat strakjes toesturen. Maar het blijft ondoorgrondelijk. Hoe kan dat en waarom mist dat? Over welke informatie beschikt u wel om op dergelijke cijfers te komen? Wilt u deze gegevens met ons delen? Dit moet toch in alle openheid en transparantie kunnen. Overigens speelt bij ons de vraag, heeft de gemeente überhaupt wel met de juiste vierkante meters gerekend? Zoals u weet, is er een bruto vloeroppervlakte, hierna te noemen BVO, en een verhuurbaar oppervlak, hierna te noemen VVO. Het verschil tussen de twee is behoorlijk en maakt dus enorm veel uit voor de berekening. Daarnaast is te lezen in de notitie financieel scenariovergelijking van 2017 dat de instellingen op basis van verschillende berekening huur betalen. Ik citeer uit het stuk: 'De huidige huurlasten zijn meegenomen conform de opgave van bibliotheek en gemeente, zijn de 175 euro per vierkante meter VVO voor Hoogvoorde, 38 euro per vierkante meter BVO voor Trias, 119 euro per vierkante meter BVO voor de bibliotheek, 52 euro per vierkante meter BVO voor stichting Welzijn Rijswijk. Er zijn wederom geen gegevens voor SWO beschikbaar. Er wordt uitgegaan van dezelfde huurprijs als stichting Welzijn Rijswijk, zijnde 52 euro per vierkante meter BVO.' Einde citaat. Dit betekent dus dat we, in ieder geval voor we de berekening van blijven in Hoogvoorde, verschillende berekeningen moeten maken om tot het juiste kostenplaatje te komen. Helaas wordt het ons, in het geval van het Huis van de Stad, haast onmogelijk gemaakt, want de vierkante meters VVO staat nergens genoteerd, alleen de vierkante meters BVO, welke dus aanzienlijk hoger zal liggen dan de vierkante meters VVO. Of staat het dan verkeerd in de notitie? Voorzitter, voordat raadsleden over mij heen buitelen en vinden dat deze discussie nu al een gepasseerd station is, wil ik hen toch in herinnering brengen dat deze vergelijking wel de basis is van de keuze die in meerderheid is gemaakt en nu een keuze blijkt te zijn met ernstige consequenties. Die zijn nu reden waarom we ons hier weer over moeten buigen. De vraag die de raad zich nu zou moeten stellen is, zijn we wel uitgegaan van de juiste getallen voor de vergelijking Hoogvoorde en Huis van de Stad? Oftewel, de doorrekening van een netto contante waarde. Wie ... We zien ... Bij de beoogde vierkante meters BVO voor Hoogvoorde en het Huis van de Stad verschillende vierkante meters staan voor de verschillende instellingen. Ik citeer wederom uit hetzelfde stuk: 'Gemeentehuis van de stad, 8400 vierkante meter. Trias, 2063 vierkante meter, bibliotheek, 1727 vierkante meter, stichting Welzijn Rijswijk, 140 vierkante meter. Sociaal Wijkteam Oost, 155 vierkante meter', allemaal BVO. Voor scenario B, blijven in Hoogvoorde, staat het volgende genoteerd. Gemeente Rijswijk in Hoogvoorde, 3885 vierkante meter. Trias nieuwbouw, 2146. Bibliotheek, 2000 vierkante meter. Stichting Welzijn Rijswijk, 917 en Sociaal Wijkteam Oost, 122 vierkante meter, ook weer allemaal BVO. Nu is de vraag, is het wel terecht dat Welzijn Rijswijk betrokken wordt bij blijven in Hoogvoorde? De 917 vierkante meter BVO voor hun huidige huisvesting behouden ze namelijk in beide scenario's. In scenario Huis van de Stad breiden ze feitelijk uit met 140 vierkante meter. De kosten voor hun huidige locatie wordt niet betrokken bij het Huis van de Stad en hoort naar onzes inziens dus ook niet betrokken te worden bij blijven in Hoogvoorde. Dit lijkt een trucje om het Huis van de Stad aantrekkelijker te laten lijken. Als het anders is, dan horen wij dat vanavond graag van u. Overigens staat het aantal vierkante meter voor Hoogvoorde dus verkeerd genoteerd als BVO. In uw huidige huurcontract huurt u namelijk ... Zo, excuus. 8353 vierkante meter VVO. Allemaal zaken die invloed hebben op uw rekenarij. Voorzitter, Onafhankelijk Rijswijk heeft op basis van het plan 2017 de vierkante meters VVO voor het Huis van de Stad zelf maar nagerekend. We kwamen uit op 6704 vierkante meter VVO, waarvan ongeveer 3914 vierkante meter voor de gemeente Rijswijk is. Dat is nogal een verschil met de huidige vierkante meters in Hoogvoorde. Waarom wordt in het Huis van de Stad rekening gehouden met zeker de helft aan vierkante meters VVO, maar

voor de berekening van Hoogvoorde niet? Ik neem toch aan dat in beide gevallen met hetzelfde aantal vierkante meters gerekend kan worden. En wordt de huur voor het Huis van de Stad nu gebaseerd op de VVO of de BVO vierkante meters? Want zoals ik al zei, dat maakt in de berekening nogal een verschil. Wat heeft het voor consequenties voor uw huurders? Als ik even globaal reken, gaat bijvoorbeeld bij een Trias de huur zo'n 250 euro per vierkante meter omhoog in vergelijking met wat zij nu betalen. Klopt dat? Zo niet, waar komt dat dan wel op neer? Hoe verhoudt zich dit tot de subsidies die de instellingen van de gemeente ontvangen? Onafhankelijk Rijswijk vermoedt, zoals ook al eerder aangegeven, dat we straks in een situatie komen waarbij deze instellingen de huur niet kunnen betalen en wij dus de subsidies moeten verhogen zodat ze dat wel weer kunnen doen. Een broekzak-vestzakverhaal en uiteindelijk betalen we het dus zelf. Dat lijkt me niet de juiste manier, of bent u het daarheen oneens? Voorzitter, Onafhankelijk Rijswijk wil van het college weten wanneer de berekeningen voor de netto contante waarde nu eens in klip en klare taal openbaar worden gemaakt, zodat iedereen precies kan zien hoe het nu in elkaar steekt. Als u dit niet openbaar wenst te maken, willen we graag weten waarom niet. Het is aan de raad om haar controlerende rol uit te voeren, maar dat maakt u op deze manier haast onmogelijk. Daarnaast hebben onze inwoners ook het recht om te weten waar wij als raad nou precies mee akkoord gaan en op basis waarvan. Ten slotte, voorzitter, betreuren wij, los van alle discussie rondom het Huis van de Stad, dat de nu genomen beslissing tot consequentie heeft dat het Bogaardgebied wordt verlaten. Consequenties voor de middenstand en de leefbaarheid van het gebied. Een gebied dat ruim twintig jaar geleden al werd bestempeld in zowel stedenbouwkundig, geografisch als sociaal opzicht als het stadshard van Rijswijk. Een stadshart waar uw naast de ambtelijke organisatie een multifunctioneel centrum had kunnen inrichten met verstand en goede wil en een goede verhuurder die nog een laatste aantrekkelijk bod heeft gedaan op 30 oktober jongstleden. Voorzitter, dit was tot zover mijn eerste termijn. Ik kijk uit naar de beantwoording. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Kames.

Mevrouw Kames (RB): Maar zoals bekend is Rijswijks Belang pas dit termijn voor het eerst in de raad. Voor ons natuurlijk het Huis van de Stad, een durend gezwel noem ik het bijna, wat al rond blijft zweven al die tijd al in de raad. We zijn ons wel bewust dat het natuurlijk al nu bijna zeventien jaar constant geld heeft gekost, ieder jaar opnieuw. Wij betreuren natuurlijk nu wel dat het wel akkoord is gegaan dat het Huis van de Stad opnieuw gebouwd wordt. Maar dat dan die kosten van die asbest, dat dat nu weer extra erbij gekomen is. Dat vinden we wel een behoorlijk zwaar iets. Wij ... Dan moet ik even ... Wij vinden ook dat het niet goed is geweest dat ... Ik val ineens even weg. Sorry, maar dus wij betreuren het dat dus die kosten erbij komen, maar wij houden er wel rekening mee dat het ook te veel kost als we nu gaan stoppen. Dus wij herberaden ons nog op wat we precies doen vanavond. Ik hoor graag de andere raadsleden ook aan, want die zijn uiteindelijk al al die jaren daarmee bezig. Dit was het voorlopig voor mijn eerste termijn.

De heer Van der Meij (GBR): We praten vanavond over een aanvullend krediet Huis van de Stad voor de eerste fase naar aanleiding van aangetroffen extra asbest. Waarbij, als je het openbaar rapport van BOOT leest wat bij de stukken zit, wat heel helder en ook voor onze inwoners heel goed toegankelijk te lezen is, geconstateerd kan worden dat de extra asbestkosten het gevolg zijn van een niet goed uitgevoerde asbestsanering begin jaren negentig. Waarbij een luchtventilatiesysteem heeft aangestaan op het moment dat er gesaneerd werd in de kelder, wat waarschijnlijk het spuitasbest wat daarbij vrijgekomen is, door het gebouw heeft gejaagd. Als je het leest, dan lijkt het een slechte film en dat is het natuurlijk ook. Het is niet voor niets dat dat nu bij de sanering naar boven is gekomen, ware het niet dat als je voor sloop van het gebouw zou hebben gekozen, dit soort kosten ook naar voren zou zijn gekomen. Dus de gemeente, als eigenaar van het gebouw, zal in alle gevallen deze extra kosten voor de kap moeten nemen. Ik ben ook blij dat het college nu met het rapport van

BOOT en een extra onderzoek die het heeft uitgevoerd alle saneringskosten nu voor 99% inzichtelijk heeft gebracht en nu in het raadsvoorstel heeft voorgelegd. Het rapport ... Het dossier kent natuurlijk een lange tijd. Tot 2014 lag het dossier op zijn gat. Een gebouw wat leegstond, waar toenmalige besturen niet de verantwoordelijkheid voor hadden genomen om tot een besluit te komen. In de collegeperiode 2014-2018 hebben we een besluit genomen op basis van een uitgebreid stappenplan, op basis van uitgebreide onderzoeken. Ik refereer ook graag in reactie op wat Onafhankelijk Rijswijk in de eerste termijn heeft uitgebracht. Een uitgebreid rapport in 2017 waarin scenario A, scenario B zijn beschreven en met elkaar vergeleken zijn. Voor wat betreft het kosten-batenverhaal is en blijft het Huis van de Stad nog steeds de voordeligste optie voor de gemeente Rijswijk. Maar het is niet alleen kosten en baten, voorzitter. We hebben ook te maken met een plan conceptueel verhaal en daar gaat het Huis van de Stad ook over. Het gaat om het samensmelten van de bibliotheek, van Trias, van onderdelen van Welzijn Rijswijk en de gemeentelijke organisatie op een plek in Rijswijk wat de verbinding is tussen het oude en nieuwe centrum van Rijswijk. Een samensmelting wat je op geen enkele plek zou kunnen realiseren dan op die plek en een gebouw met een historie waar we ons aan kunnen blijven onderscheiden als zelfstandige gemeente Rijswijk. Het is dus niet eventjes simpel, als we het daar niet kan, doen we Trias wel in een oud, leeg kantoor in de Plaspoelpolder en we blijven hier wel in Hoogvoorde zitten. Dat haalt het hele planconcept van het Huis van de Stad en de gedachte die eraan ten grondslag ligt onderuit. De belangrijke meerwaarde van het met elkaar samenwerken en het met elkaar aantrekkelijk cultureel programma voor onze Rijswijkse bewoners en instellingen te realiseren gaat daarmee teniet en dat zou buitengewoon zonde zijn. Voorzitter, ik ben van mening dat er ten alle tijde transparant naar deze raad gerapporteerd is door het vorige college en dit college. Alle stukken zijn beschikbaar voor de raad als volksvertegenwoordiger om zich een oordeel te kunnen vormen over dit dossier. Dit college valt de prijs dat ze ook in deze fase, met dit slechte bericht, de onderste steen boven heeft gehaald en ons van voldoende informatie heeft voorzien in de openheid en in de beslotenheid ons een oordeel te kunnen geven over dit krediet. Wij zijn dan ook van mening dat wij door moeten gaan met het Huis van de Stad op het pad dat we nu zijn ingezet. Deze kosten, deze extra kosten die we ten alle tijden hadden moeten nemen, in welke variant dan ook moeten nemen. Ook met de wijze van financieel verwerken zijn we het ook eens, omdat wij de asbestsanering zien als een noodzakelijk onderdeel van de renovatie waardoor het een ongeduld onderdeel is van de renovatie waardoor het als één geheel zou moeten worden gezien. Als je kijkt naar de regelgeving, dat is een reactie naar de heer Kooy. De regelgeving BBV als het gaat om de materiële vaste activa dan mogen, dan dienen deze kosten ook geactiveerd te worden. Zover mijn reactie in de eerste termijn, voorzitter.

De heer Kooy (PvdA): Ik zal het wat korter houden omdat we in het begin al bij een aantal punten hebben stilgestaan. Punt één, asbest is voor ons geen reden om te stoppen. Het zit erin, het moet eruit en die kosten verbazen ons niets. Wat wel verbaast, is de argument die er wordt aangevoerd van hoe dat asbest erin komt en hoe dat verspreid wordt. Een renovatie in de jaren negentig, of eerder, of later, het maakt niet uit. Je had asbesthoudend tapijt, dat werd ook af en toe vervangen. Het had gevonden moeten worden in de vooronderzoek, een kleefdoekje op de juiste plek was genoeg geweest. Als we de rapporten ook lezen, zonder op de cijfers in te gaan, staat er ook nog bij de eerste onderzoeksfase, hier konden we niet bij, moest later nog gebeuren. Ook specifiek op plekken waar ik naar gevraagd heb in de voorperiode, in de voorbespreking met de ambtenaren is nu asbest aangetroffen. Het had gewoon gevonden moeten worden in de voorfase. Wat betekent dat nu? Is het risicomanagement op orde? Is het risicomanagement op orde geweest? Is de directievoering op orde? Want als die niet in orde zijn, zullen er nog vele kosten gaan volgen en niet de asbestkosten die we moeten nemen. Daar hebben we nog wel wat vragen over. Want we hebben een slager die zijn eigen vlees keurt door een directievoerder die eigen opdrachten geeft. Of hebben we dat ondertussen beter in de handen, wethouder? Is er betere directievoering? Want er zijn meer voorbeelden. Neem de

torenvalk, of de slechtvalk, of hoe je het beestje ook noemt. Dan kijk ik even naar GroenLinks om daar de juiste benaming voor te geven. Anton en Antonia, heel goed. Het was niet nieuw, het had in de risicomanagement moeten zitten en daar hadden maatregelen voor bedacht moeten worden op voorhand en daar... In de bouw en flora- en faunawetgeving zijn daar allerlei mogelijkheden voor. Maar toen dat plaatsvond, ging men slechts weer linksaf. Wat normaal gesproken goed is, maar in dit geval kwam daar een nieuwe vraag uit en een nieuw programma van eisen. Het was toch al gemanaged in de risicomanagement? Of was dit, naast het asbest, ook de mist ingegaan. Ik ben dus erg benieuwd naar wat voor betere directievoering we nu kunnen verwachten anders dan af en toe een contra-expertise aanvragen bij een bedrijf wat ook iets in de bouw doet. Op de website kan ik niet specifiek vinden dat dit bedrijf ook gespecialiseerd is in risicomanagement. Blijft natuurlijk wel dat wij blijven uitzien naar de toegevoegde waarde die voorgespiegeld wordt, die we uiteindelijk gaan krijgen, met een mooi centrum in Rijswijk waar we wel meerwaarde in zien. Dus het functionele blijven we in oog houden. Alleen echt de uitgaven moeten we toch echt in de gaten blijven houden. Dus wethouder, kunt u er toelichting op geven over hoe we dit echt beter in de hand kunnen houden? Zover de eerste termijn.

Mevrouw Pelzer (WIJ.): Ik zal het kort houden en in mijn bijdrage herhaal ik volgens mij een hoop dingen die al gezegd zijn. De meerkosten die hier voorliggen zijn er volgens mij in alle scenario's. Het plan lost vier dossiers in één keer op. Het is een mooie en aantrekkelijke ontwikkeling, iets waarmee we echt een verschil kunnen maken. Het oude stadhuis kost al zeventien jaar lang geld, waar tot nu toe geen andere oplossingen voor gevonden zijn en dat is echt wel geprobeerd. De extra geraamde kosten zoals wij het uit het rapport halen zijn echt bij worst-case scenario, dus wellicht wordt het nog iets minder. De fractie van Wij. heeft altijd gezegd: Huis van de Stad, ja, mits binnen de business case en dat is zo, ook al is dat beperkt. Dus wat ons betreft doorgaan en wij zullen voor het voorstel stemmen.

De heer Van Enk (CDA): Ik denk dat we ons vanavond over dit voorstel buigen, niet om weer helemaal opnieuw over het Huis van de Stad te gaan praten. Maar omdat er asbest gevonden is en omdat die kosten, de hoge kosten moeten worden gedekt. Het is dus niet aan de orde omdat we over BVO's of VVO's moeten praten en weer nieuwe getallen moeten uitwisselen. Want voorzitter, dat is immers in het basisbesluit drie jaar geleden allemaal aan de orde geweest en toen is het besluit gevallen. We beperken ons dus eigenlijk tot de asbestvraag en ik sluit me bij de vorige sprekers aan. Die zeggen, dit is een vondst waarvan we in het forum ook uitdrukkelijk begrepen hebben dat of we nou stoppen met het Huis van de Stad, of dat we ermee doorgaan... Of nou, zoals de heer Sleddering zo plastisch zegt, de sloopkogel erdoorheen jagen of niet, deze kosten kunnen we niet ontlopen. Die moeten we maken om aan de wettelijke regels te voldoen. Dus die discussie kunnen we kort over zijn. Ik wijs ook mevrouw Kames en de heer Kooy, die dit gewoon constateren, het is geen reden om nu te stoppen met een Huis van de Stad. Het oude stadhuis was al zeventien jaar een probleem en het kost veel te veel als we daar nu ineens mee gaan stoppen. Ook de parkeergarage die net door mevrouw De Man werd genoemd en die eerder ook door de heer Sleddering in de forumdiscussie is genoemd en ook die ik in de krant heb zien staan als een voorbeeld van, citaat, gesjoemel. Dat soort zaken verbaast mij hogelijk, voorzitter. Ik was er niet bij, maar nog geen drie jaar geleden, toen het besluit tot een go werd genomen over dit Huis van de Stad, waar overigens mijn fractie niet eens mee heeft ingestemd om financiële redenen. Maar toen was heel klip en klaar dat de parkeergarage, eventuele parkeergarage en herinrichting van het gebied er niet in meegenomen zou worden in dit besluit. Dus mensen die hier nu vanaf de zijlijn of hier in de raadszaal op terugkomen en grote woorden gebruiken dat is een beetje de boel voor de gek houden, voorzitter. Laten we het beperken tot waar het hier om gaat en laten we onze verantwoordelijkheid nemen voor zaken die we niet kunnen keren, asbest uit de jaren zestig. De enige vragen die ik dus in het forum heb gesteld en die ik ook staande houd, is, hadden we dit nou echt met zo'n soort

gebouw niet kunnen voorzien, dat die asbest zo ver verspreid zou zijn? En twee, hebben we op het stadhuis... Ik volg de heer Kooy in zijn vraag, het risicomanagement op orde? Of gaat de wethouder daar in ieder geval kritisch naar kijken. Dank u wel.

De voorzitter: Goed, dan gaan we naar D66. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (D66): Er is al uitgebreid gesproken in het forum en ook mijn voorgangers nu. Waar het nu echt om draait vanavond is, wat betekent het gevonden asbest voor de business case en onze beslissing, doorgaan of stoppen en slopen? We hebben namelijk eerder een kader afgesproken als gemeenteraad dat terugverhuizen naar het oude stadhuis over veertig jaar niet duurder mag zijn dan slopen en hier blijven tegen de huidige huisvestingskosten. Dit noemen we dan de business case. Wethouder Lugthart, misschien kunt u nog een keer in normaal Nederlands, ook voor de kijkers thuis aangeven, wat betekent het financieel voor de Rijswijkers voor de komende veertig jaar als we nu kiezen voor doorgaan, inclusief sanering en terugverhuizen naar het oude stadhuis? Dan los natuurlijk van de maatschappelijke toegevoegde waarde van een Huis van de Stad met meerdere sociale functies. Of als we slopen en blijven op de huidige plek en nieuwbouw Trias realiseren, et cetera. Met de asbestsanering, want we zijn nu eenmaal eigenaar, en afkoop contract van de huidige aannemer. Wat is dan de financieel goedkopere optie? Kost stoppen en slopen niet veel meer geld? Ik kom ook nog even terug op het asbest. Ook wij... Hoe kunnen we nu leren van deze gebeurtenissen? Was het te voorzien dat er extra asbest gevonden zou worden? Wij denken als D66 Rijswijk dat er wel voorzien had kunnen worden dat er meer asbestonderzoek had moeten worden gedaan, gezien de bouwperiode in de jaren zestig. Ook wij hebben dus inderdaad wat vraagtekens bij het risicomanagement zoals dat gevoerd is. Maar de ongedocumenteerde asbestsanering uit de jaren negentig en de manier waarop het asbest door het pand verspreid is, dat was, hebben we in het forum uitgebreid gehoord, niet te voorzien. De schaal waarop. Voor het besluit nu maakt het echter helemaal niet uit. Het asbest is er en het moet worden gesaneerd, bij sloop zelfs nog meer dan bij een renovatie. Als we het dan toch over een goedkopere oplossing willen hebben, we willen toch niet naar een leegstand in pand in de Plaspoelpolder? Met het stadhuis of nog goedkoper, we schaffen het stadhuis af. De ambtenaren blijven thuiswerken en elke dag staat er een oude SRV-kar als loket in de wijk. Zou de Rijswijker dat dan willen? We zullen het niet weten, want we hebben deze twee scenario's niet laten doorrekenen. We hebben bewust gekozen voor twee scenario's, terugverhuizen naar het oude stadhuis en het transformeren naar een echt Huis van de Stad samen met de bibliotheek, Trias en Welzijn Rijswijk, of hier blijven en slopen. Daarbij is zowel als maatschappelijk als financieel doorgaan en terugverhuizen naar het Huis van de Stad voor ons de beste oplossing.

De heer Sleddering (VVD): De heer Van Enk die raadde het al, boven mijn stuk staat, de stekker eruit, de sloopkogel erin. Dus inderdaad, daar komt hij. Helaas moeten wij vanavond alweer praten over het Huis van de Stad. Het is hier af en toe het praathuis van de stad. Dit onderwerp loopt al meer dan 10 jaar. Maar goed, de VVD-fractie heeft eigenlijk geen behoefte om het hele proces van de afgelopen jaren over dit drama nog weer eens te herhalen. De heer Van Enk probeert dapper dat te proberen, om weer over drie jaar te beginnen. Ik ga niet beginnen over daarvoor waarin het CDA weigerde om het gebouw te slopen. Maar goed, gaan we nu een mooi verhaal eindelijk eens afsluiten? Gaan we van de Garden of Delight naar het Atrium of Daylight? De standpunten tussen de diverse partijen waren verschillend, altijd, welk jaar je ook kijkt. De inzet van de VVD is altijd geweest om er gezamenlijk uit te komen. Tot op het laatste moment, maar wel onder de voorwaarde dat de business case sluitend moest zijn. Mocht dat niet lukken, dan heeft de raad poortjes vastgesteld, momenten vastgesteld om eruit te stappen. Daar heeft de VVD op enig moment gebruik van gemaakt. Vanavond ga ik namens de VVD niet nog een keer al die standpunten en ingenomen posities van gisteren, vandaag en morgen de revue laten passeren. Alles is gezegd. De raad krijgt vanavond nog één keer de kans om

uit dit project te stappen en het verlies te pakken. Met als motto, beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. De VVD doet een dringend beroep op ons allemaal om vandaag die stap te zetten, want na vandaag is het te laat. De VVD wil graag helpen en zet de keuzes voor de raad zakelijk, zonder emotie en zonder politiek gedrag op een rij. Nogmaals, zonder emotie en zeker zonder termen als fake news en trumpiaans gedrag. Werkelijk college, hoe kreeg u deze woorden uit uw mond of pen als reactie op een open brief van twee oud-wethouders? Je kunt het denken, je kunt het hardop zeggen in je kamer, maar je schrijft dat nooit in een officiële reactie. Ik hoor graag uw reactie. Ik zet op een rijtje de droge, niet politieke feiten. De eerste tegenvallers in het renovatieproces zijn binnen, een kleine zeven miljoen. Er zullen nog meer tegenvallers komen, zeker bij een renovatieproject als dit is dat heel gebruikelijk. De bouwkosten ook nog gaan stijgen. Zeker voor fase 2, waarin u bent overgeleverd aan de huidige aannemers voor fase 1. In de huidige kostenraming zit nauwelijks ruimte meer om die onvoorziene tegenvallers, onvoorziene kosten op te vangen. De parkeergarage die er kennelijk moet komen als voorwaarde van BVR voor het Huis van de Stad worden niet meegenomen in de kostenramingen. We hebben het over tien miljoen, denk ik. De zo populaire oude raadszaal waar iedereen maar naartoe wil, zal niet meer bestaan na renovatie, want alle het mooie hout is verdwenen na de asbestsanering. We hebben een droog, niet politiek alternatief. Er ligt een aanbod voor het nieuwe huurcontract voor tien jaar in het huidige gebouw, met een aantrekkelijke prijs en met een nieuwe ruimte voor de huidige raadszaal. Het stadhuis blijft in het midden van de stad als trekker in een geheel nieuw, boeiend stadscentrum. We krijgen flexibele ruimte voor huur van werkplekken van ambtenaren, daarmee beter inspeland op het aantal ambtenaren dat we straks nodig zullen hebben en zeker ook beter inspeland op de thuiswerkenfilosofie die heden is ingezet als gevolg van de corona. Vijf dagen naar kantoor zal ook na het vaccin niet meer terugkomen. Een nieuwe locatie voor Trias kunnen we huren in een bestaand pand, we hoeven helemaal niet nieuw te bouwen. Wie zegt dat? Er zijn panden genoeg in de Plaspoelpolder of in de Bogaard die hiervoor geschikt zijn. De bibliotheek zit hun eigen dure huurcontract uit en kan op een later moment schadevrij naar een goedkopere locatie verhuizen. De kosten voor het nu stoppen van dit project, ik heb het al gehoord, inclusief de asbestsanering, die moeten we maken. Dus ook als we hier zouden blijven en we slopen het oude stadhuis, dan moeten wij die asbestsanering betalen. Maar nergens hoor ik en lees ik in de stukken de opbrengsten die ertegenover staan als wij het oude stadhuis gesloopt hebben en die plek verder gaan ontwikkelen met woningbouw. Hetzelfde geldt voor Trias. Als we naar Trias in een ander gebouw, ergens een huurpand in de Plaspoelpolder of de Bogaard gaan zitten, komt de Triaslocatie vrij en die is ook uitermate geschikt voor woningbouw. Kortom, de VVD kiest voor stoppen, nu. De stekker eruit en de sloopkogel erin. Dat betekent eindelijk rust op dit dossier, met uiteraard voor iedere betrokkene uit al die jaren een enorme kater. Maar nogmaals, beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Tegen de zesde wethouder van dit college, de heer Van der Meij, zou ik willen zeggen, de zelfstandigheid van Rijswijk is meer gebaat bij financiële degelijkheid dan bij een oud stadhuis.

De heer Wit (GL): Vier weken geleden hebben we het uitgebreid gehad over de technische kant van de problemen die we helaas hebben geconstateerd met betrekking tot het asbest en het Huis van de Stad. Dus hoe graag ik ook over asbest praat, vandaag gaan we het hebben over de gevolgen. Die zijn ingrijpend. Vertraging van de bouw door onderzoeken en verwijdering van het asbest en de daarmee gepaard gaande hoge kosten geven het multifunctionele Huis van de Stad niet de gedroomde start. Dan moet je de vraag beantwoorden of het verstandig is om door te gaan. Zijn de risico's in kaart, zoals ook eerder door een aantal sprekers al ter sprake gebracht. De asbestinventarisatie is nu dusdanig uitgebreid dat deze risico's wel in kaart zijn en college, gebruik de lessons learned. Voor specialistische onderzoeken laat je ook de opdracht extern formuleren. De kennis is er eenvoudigweg niet voor in huis. De slechtvalken zorgen voor meer vertraging door een aangepast rijschema. Wen er maar aan, want de klimaatverandering grijpt ook in op de trek- en broedperiode van vogels en het is lastig te voorspellen wanneer ze weer komen en die ontheffing gaan we

echt niet krijgen. Verder heeft de wethouder ons verzekerd dat de post onvoorzien in stand is gehouden. Dat is natuurlijk wel een beetje een doekje voor het bloeden als je de raad vraagt om zeven miljoen extra krediet te fourneren. Maar aan de andere kant ook goed om te horen, want er komen in een complex project als dit altijd nog tegenvallers om de hoek kijken. Weliswaar niet van deze grootte, maar ze zullen wel komen. We hebben er als raad voor gekozen om een exploitatiebegroting en dus afschrijving over een periode van veertig jaar te nemen. Met de ambitie voor het pand moet dit ook haalbaar zijn. In 2017, '18 en '19 hebben we de verschillende varianten financieel kunnen vergelijken en ook zijn de financiële gevolgen helder. De meest gunstige variant is en blijft het doorzetten van het Huis van de Stad, niet in de laatste plaats omdat we kost voor het asbest linksom of rechtsom toch krijgen. Het is door meerdere mensen al gezegd en daar is echt geen speld tussen te krijgen. We zijn nou eenmaal eigenaar van het asbest. Tevens wil ik benadrukken dat we ondanks de verdere toespelingen van derden hierop geen alternatieve varianten hebben mogen ontvangen die op onze andere gedachten zouden kunnen brengen. Die poortjes zijn we inmiddels wel gepasseerd. Rijswijk verdient een stadhuis dat past bij haar verleden, bij haar heden en haar toekomst. Toonaangevend bij de historie, waaronder het tekenen van de Vrede van Rijswijk, naar de toekomst toe als een zelfverzekerde gemeente waar het goed wonen is. Het Huis van de Stad dat verbindt, Rijswijkers trots maakt en duurzaamheid van de gemeente weer een stapje dichterbij brengt. Voorzitter, vandaag besluiten we over het lot van het Huis van de Stad en GroenLinks kiest voor vooruitgang in plaats van aanmodderen, wij zullen dit raadsvoorstel dan ook steunen.

De heer Braam (BvR): Ik ga toch een stukje terug in de tijd. Dat moet ook wel, gelet op de constellatie die de afgelopen weken is ontstaan rondom de verkiezingen in Amerika. Ik vond op zich de reactie, hoe u het ook wendt of keert, vanuit het college kort, krachtig, helder, duidelijk, misschien wat strak door in ieder geval oud-president Trump te gebruiken. Maar goed, ach, waarom ook niet? Het kan allemaal in deze tijd. Als het gaat om het project waar we het nu over hebben, kent u de stand van zaken zoals Beter Voor Rijswijk die altijd voor ogen hield. We willen graag het Huis van de Stad realiseren, uiteraard met te gelegener tijd dan ook die garage erbij, dat blijft onze wens, sterker nog, dat is een van de randvoorwaarden geweest. Toezegging hebben we ook vanuit het college gehad, van dat daar op enig moment een voorstel van gaat komen. Daar reken ik dan ook op, dat er begin 2021 een voorstel voor gaat komen. Dat is voor ons uitermate belangrijk. Tweede voorwaarde was dat binnen de exploitatielasten die voor het huidige Huis bestaan, dat de toekomstige lasten landen binnen die normen. Tot nu toe is daar sprake van. Onafhankelijk Rijswijk mag dan misschien heel hard roepen van dat daar geen sprake van is, dat we met andere getallen en andere cijfers werken. Ik heb er erg veel moeite mee dat de cijfers op straat worden gegooid, want ik heb er toch erg veel moeite mee dat het toch nu er een beetje op lijkt dat er met openbare gegevens is gewerkt. Maar wellicht kan nog eens uitgezocht worden of daar sprake van is. Met alle informatie die er nu op straat ligt, heb ik toch het sterke idee dat er behoorlijk wat zaken vanuit vertrouwelijke overleggen op straat zijn gekomen. Eén, dat stoort mij ten eerste en twee, het verrast mij dat bijvoorbeeld ook de heer Dijkhuizen die in '99 wethouder was, wethouder huisvesting, dat die zich heel druk maakt rondom deze ontwikkeling. Terwijl hij, nota bene, destijds voorstelde om het oude stadhuis te renoveren. Vervolgens werd ik wethouder en ik heb uiteindelijk toen de kogel door de kerk laten gaan en niet door het stadhuis zoals de VVD het noemt. Maar de kogel door de kerk laten gaan om naar dit huis te verkassen. Maar gelet op de gevoelens die er toen in de gehele raad aanwezig waren... Er werd zelfs door de Partij van de Arbeid over een Rosa Spier Huis gesproken, kan ik me nog herinneren, om het oude stadhuis in eer te behouden en dus de nieuwe raad die vlak erachteraan zou worden gekozen de ruimte te geven om te kijken op welke wijze daar invulling aan kon worden gegeven. Vervolgens heeft het nieuwe college, waar Onafhankelijk Rijswijk toen geen deel van uitmaakte, besloten om dus met twee megatoren te komen, the Garden of Delight. VVD, CDA en Partij van de Arbeid welteverstaan die vonden dat allemaal prachtig. Er moest een mooie bioscoop komen, fitnessruimte, et cetera. Dat laatste betekende dus vooral dat

er geknaagd zou gaan worden aan dat oude stadhuis. Terwijl nota bene daar... Waar de partijen ervoor waren voor het behoud van dat huis. Maar goed, in '99 had dus ook dat onderzoek naar dat asbest kunnen plaatsvinden. Ik vermoed zelfs dat dat plaatsgevonden heeft in die periode en het is niet gevonden onder het verslag van de heer Dijkhuizen. Later zijn er nog twee rapporten gemaakt. Deze vorm van asbest is toen ook niet boven water komen drijven. Zoals de VVD terecht opmerkt, zodra je dan toch dat ontdekt en je moet gaan uitrekenen wat die kosten zijn, dan zul je ze helaas voor je eigen rekening moeten nemen, ongeacht of je doorgaat met het Huis van de Stad of dat je de kogel door het oude stadhuis laat gaan. Veel woorden waarbij misschien nog één ding toch nog over de BBV. Dat is toch altijd een mooi dingetje waar ik me ook altijd in het verleden mee bezig heb gehouden. In 2014 is door de Rijksoverheid een besluit genomen waardoor alle investeringen die gedaan worden rondom asbest ook daadwerkelijk als investering mogen worden gezien. Dus in dit geval, of verspreid over zoveel jaar, kunnen worden gebruikt als afschrijving. Dat wil ik in ieder geval meegeven voor de Partij van de Arbeid ter lering ende vermaak. Hij had dat kunnen weten, want die wetgeving is 2014 aangenomen door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer. Dan tot slot, voorzitter, dan houd ik het daarbij. Beter Voor Rijswijk houdt de bestendige lijn vast. We zien in ieder geval binnen BVR geen enkele reden om terug te keren op eerdere besluiten die we hebben genomen. Het enige wat we vanuit BVR toch vragen aan het college is om toch duidelijkheid te scheppen in welk kwartaal u denkt te komen met informatie rondom de parkeergarage. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Goed, dan gaan we naar de eerste termijn vanuit het college. Wethouder Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart: . Een aantal fracties heeft het aangegeven, vanavond wederom het Huis van de Stad op de agenda. We hebben er in de afgelopen tijden te veel over gesproken, dat ben ik geheel met u eens, mijnheer Sleddering. Dat heeft ook een oorzaak gehad en dat is de vondst van het asbest geweest dat geconstateerd werd op 3 maart. We hebben met elkaar gesproken in de raadsbehandeling van 6 mei. We hebben uitvoerig met elkaar gesproken. Mijnheer Braam ging al even terug. Ik denk dat het goed is om even te refereren dat collega Besteman en ik toen ook hebben aangegeven dat wij het onbegrijpelijk hebben gevonden wat we hebben aangetroffen. Niet in de laatste plaats omdat er diverse onderzoeken hadden plaatsgevonden. Er was een onderzoek natuurlijk in 2017 voor de sloop. Het pand had destijds al gesloopt kunnen worden op basis van die onderzoeken. In 2015 hebben er vervolgens vervolgonderzoeken plaatsgevonden omdat het gebouw gerenoveerd moet worden. Dat is gedaan door middel van gecertificeerde bedrijven. Nou, wij hebben aangegeven dat het op dat moment voor ons totaal als een verrassing kwam, collega Besteman. Ik heb aangegeven dat het college het tot op de bodem zou gaan uitzoeken. Daar zijn we ver in gegaan. Ik denk dat we grondig in kaart hebben gebracht waar we tegenaan zijn gelopen en wat we nog kunnen verwachten. Ik denk dat de heer Wit terecht aangeeft dat daar waar het asbest betreft, dat we daar op dit moment een goed inzicht in hebben. We hebben een 99,9 procentsonderzoek doorgevoerd en op basis daarvan heeft het college het voorstel wat hier voorligt ook voorgelegd. Op basis van een afweging en het is een afweging die een groot aantal partijen hier ook noemt. In het forum van 15 oktober hebben we het daar uitgebreid met elkaar over gehad. Ik denk dat het goed is, zoals mijnheer Sleddering ook stelt, om dat hier niet opnieuw te doen. Het punt wat ik hier nog wel nogmaals wil maken dat is naar de fractie van CDA en PvdA. Hebben wij hier nu zaken geleerd? Dat heb ik ook aangegeven, dat hebben we zeer zeker. We kijken op een ander moment, op dit moment ook naar directievoering. Die hebben we geïntensiveerd als het gaat om de slechtvalk. We hebben een andere ecooloog ingeschakeld en we kijken veel vaker met een externe review wat er op dit moment gebeurt, dus dat is zeer zeker geïntensiveerd. Dan, wat er dus vanavond echt besloten moet worden en ik denk dat ik daar een compleet antwoord geef op de vraag van mevrouw Koopman. Die zegt, wat betekenen nou deze extra asbestkosten voor de asbestsanering, de businesscase en eigenlijk heel direct voor de Rijswijkse inwoners, want volgens mij is dat waar het over gaat. Als ik die samenvat, mevrouw Koopman,

dan ... En dan wil ik nu één nuance maken, ontstaat soms het beeld in de media en hier in de raad vanavond ook en mijnheer Sleddering, u doet dat toch ook voor een groot gedeelte, dat de ontwikkeling van het Huis van de Stad de inwoners extra geld gaat kosten. Dat is pertinent onjuist, dat beeld dat klopt namelijk niet. Het geldt dat we namelijk op dit moment uitgeven voor deze huidige locatie inclusief de partners die meegaan, dat is een bedrag waar we nog ver binnen gaan blijven als we dadelijk terugverhuizen naar het Huis van de Stad. Exact dat, en dat werd door zowel mijnheer Van der Meij als mijnheer Braam aangegeven, was destijds het argument voor de VVD om te stellen ... U gaf volgens mij letterlijk aan dat het u niet uitmaakte hoe het project zou moeten worden opgelost, als het project maar werd opgelost. Randvoorwaardelijk voor u is daar geweest dat het voor de inwoners geen kostenverhoging met zich meebracht. Dat is nog wat nog steeds voorligt. Het gebouw waar we naartoe verhuizen, dat is op dit moment eigendom, dat is eigendom van onszelf. Ik hoorde mevrouw Kamer van Rijswijks Belang al, het heeft veel en veel te lang leeggestaan. Dat is en dat heb ik het forum ook aangegeven destijds de reden geweest dat de heer Van der Meij en het college ernaar hebben gekeken, wat kunnen we gaan doen? Het pand stond, in mijn optiek, zeventien jaar leeg en daar moest een oplossing voor gevonden worden. Nu stelt mijnheer Sleddering nu van, dan moeten we wellicht nu doorrekenen wat dat dan zou gaan betekenen als we daar woningen gaan bouwen. Dat is in het verleden natuurlijk allemaal al gedaan. Daar hebben op een gegeven moment een plan gepresenteerd waar de hele buurt tegen was. Ik kan u verzekeren dat op het moment dat we die beslissing nu terug zouden draaien, dan krijgen we wederom een plan als wat er destijds voorlag met torens waar heel Rijswijk van zei, dat moeten we eigenlijk niet gaan doen. Dan financieel, ondanks die financiële tegenvaller die er nu ligt, blijft het terugverhuizen naar het Huis van de Stad gunstiger en is de conclusie dan ook dat we dat als college moeten doen. Mevrouw Koopman, u vraagt er expliciet om, dus ik kan daar nog wel technisch iets verder op ingaan. Want ik denk dat het goed is om een aantal zaken hier toch nogmaals de revue te laten passeren omdat we namelijk voor de goede vergelijking moeten kijken naar de huisvestingslasten van een aantal instanties. Dat is de gemeentelijke organisatie hier, dan hebben we het over Trias, de bibliotheek en Welzijn Rijswijk. Mevrouw De Man, u geeft continu aan dat een businesscase ten grondslag ligt aan dit plan die niet klopt, die discussie hebben wij het in het verleden vaker met uw fractie gevoerd. Uit die businesscase is gebleken dat de huidige situatie, het terugverhuizen naar het Huis van de Stad, 21,8 miljoen goedkoper uitvalt dan dat we hier in Hoogvoorde blijven. Dat is doorgerekend op een periode van veertig jaar. Als we dat ... Dat kunnen we niet helemaal sec zo doen, maar we kunnen hem grosso modo neerleggen op jaarlasten, mevrouw Koopman, dan hebben we het over circa 500 duizend euro aan jaarlasten. Doorgaan met de ontwikkeling van het Huis van de Stad met de aanvullende asbestsaneringskosten die nu voorliggen, die 6,3 miljoen, dat is omgerekend naar een jaarlast ... Daar wil ik een kleine nuance maken, het eerste jaar zou dat 191 duizend en aflopend naar het laatste jaar 127 duizend, grosso modo even gerekend met 150 duizend euro per jaar. Dan komen we tot de conclusie dat het verschil in het voordeel van het Huis van de Stad nog ongeveer 350 duizend euro minder kost dan het zitten in het huidige pand van Hoogvoorde. Wanneer we dan kiezen, mijnheer Sleddering, en ik zeg dat nog maar tegen u voor de beëindiging van de ontwikkeling van het Huis van de Stad, dan dienen we de extra kosten die we hebben gemaakt voor de asbestsanering, die dienen we direct te nemen ten laste van onze algemene middelen. Dat is een bedrag van 13,5 miljoen. Wat het ergste daar nog voor is, is dat daar dan op dat moment helemaal niets tegenover staat. Want op dat moment hebben we helemaal niets en dat brengt ook iets met zich mee. Want u zegt, dan hebben we daar nog de tijd of iets van gelijke strekking. Maar die hebben wij niet, want ook in dit complex loopt de huurovereenkomst, die loopt af. Het is maar de vraag altijd wat dat na een verlenging dan nog gaat doen. Even zo met Trias. Voorzitter, dan hebben we het er nog niet over gehad waar we nog tegenaanlopen op het moment dat het hele complex gesloopt gaat worden. Want de asbestsanering waar nu mee gerekend is, dan kijk ik mijnheer Wit ook nog maar even aan, dat is wel bij renovatie. De vraag is wat er al dan nog extra zou kunnen opduiken op het moment dat het pand volledig zou worden gesloopt. Dan als laatste, voorzitter, sluit ik aan bij mevrouw Koopman en mijnheer Van der Meij,

die eigenlijk beiden begonnen over dat we hier met een bepaald idee mee zijn gestart. Dat idee is volgens mij wat iedereen nog steeds ontzettend ... Waar een groot aantal partijen hiervan gecharmeerd is. Dat is een maatschappelijke functie toevoegen aan het Huis van de Stad en dat gaat veel verder dan alleen maar een stadhuis dat we huisvesten in bijvoorbeeld de Plaspoelpolder. Want dat zeg ik ook maar richting mevrouw De Man. Dat is destijds niet de keuze geweest die we met elkaar hebben gemaakt. We hebben er namelijk voor gekozen om in het Huis van de Stad een Huis van de Stad te creëren met sociale functies, een Huis van de Stad dat een kloppend hart moet zijn, een icoon voor Rijswijk. Het moet een stad zijn ... Of een stadhuis zijn waar al de inwoners die hier ooit getrouwd zijn zich thuis kunnen voelen. Een stadhuis wat, nou ja, een schaalgrootte van de gemeente Rijswijk met 60 duizend inwoners ook echt verdiend. Dat is wat we met elkaar hebben besproken. We hebben er niet voor gekozen om terug te verhuizen naar bijvoorbeeld een stadhuis achter, elf hoog, in de Plaspoelpolder. Voorzitter, dat is mijn eerste termijn.

De voorzitter: Goed, dan komt nu de tweede termijn van de raad. Ik wou gewoon de sprekersvolgorde maar even langslopen. Mevrouw De Man.

Mevrouw De Man (OR): Ik wil beginnen met een aantal reacties op mijn collega's en dan laat ik beginnen bij de heer Braam, want daar kan ik een heel kort antwoord op geven. Ik kan de stukken die ik heb gebruikt met de cijfers die ik net heb opgenoemd, kan ik u gewoon laten zien op iBabs. Dat zijn gewoon openbare stukken. Als u wilt, loop ik die zo eventjes met u langs. Aan mevrouw Koopman de opmerking, u heeft klaarblijkelijk dat laatste aanbod van de heer Van der Bel nog niet gelezen. 125 euro per vierkante meter was het aanbod voor hier in Hoogvoorde en ik vrees ook dat we het niet heel veel goedkoper zouden vinden. Daarnaast hoeven we zelf niet de sloopkogel door het stadhuis te halen, die kunnen we gewoon verkopen namelijk. Er zijn ook gegadigden voor. Aan de heer Van Enk, in mijn eerste termijn heb ik de parkeergarage niet genoemd. Maar nu we het er toch over hebben, Onafhankelijk Rijswijk is wel van mening dat het integraal moet worden meegenomen in het plan voor het Huis van de Stad. Het college realiseert, naar eigen zeggen, een ontmoetingsplek voor de Rijswijkers, een icoon voor de Rijswijkers. Er komen dus, als het goed is, heel veel mensen op af. Daar horen toch ook behoorlijke parkeervoorzieningen bij, of zie ik dat nou verkeerd? U kunt moeilijk tegen de bezoekers zeggen, ga maar lekker in de omliggende wijken parkeren. Daar zullen de inwoners ook niet blij mee zijn, zeker niet in de huidige situatie met corona waarbij heel veel mensen gewoon veel meer thuis zijn en dus de parkeerplekken nog harder nodig hebben.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk wil interrumperen. Gaat uw gang.

De heer Van Enk (CDA): Ik kan de redenering wel volgen van mevrouw De Man over de parkeergarage, maar ik heb er alleen op gewezen dat ik de term gesjoemel vanuit haar fractie-assistent, dat ik die absoluut niet kan plaatsen omdat ik gewoon uit de notulen zie dat daar in de raad expliciet voor gekozen is om het zo te doen. Daar waren haar fractiegenoten ook bij. Dus niks gesjoemel, niks onduidelijk. Het is met open vizier gedaan destijds. Of je het er nou mee eens bent of niet. Het CDA was het er destijds ook niet mee eens, maar het is besloten. Daar hebben we nu mee te maken en daar gaan we nu niet op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw De Man.

Mevrouw De Man (OR): Nou ja, ik denk dat dat wel degelijk iets is waar we op terug kunnen komen. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald, zoals de heer Sleddering daarnet ook al zo mooi zei. Ik denk dat het wel degelijk zaken zijn waar we gewoon op terug kunnen komen. Als we nu tot het inzicht komen dat we het beter integraal aan kunnen pakken, dan is er ook niks mis mee. Behalve natuurlijk als het wat doet met de businesscase, met de hogere lasten en dat we dan ineens gelijk krijgen. Ik kan me niet voorstellen dat u dat

zou willen. In reactie op de heer Lugthart. De berekening ... Ik weet dat u die berekening eerder aan ons heeft voorgelegd, maar ik vraag u nu of er überhaupt wel met de juiste vierkante meters is gerekend. We komen op geen enkele manier op de bedragen die door u aan ons zijn voorgelegd en hoe kan dat dan? We hebben uit de stukken gewoon de tools gehaald die we nodig hebben om die berekening te maken en op geen enkele mogelijke manier komen wij uit op die bedragen die u ons heeft voorgelegd. Ik kan daar met mijn hoofd niet bij. Daarnaast is ook al meerdere keren aangegeven dat nieuwbouw voor Trias helemaal niet nodig is. We kunnen heel simpel op zoek gaan naar een andere locatie voor Trias. Ofwel in de Plaspoelpolder, of zelfs hier in het gebouw of ergens anders hier in de Boogaard waar we toch een stadscentrum weer opnieuw het leven in willen blazen. Daar wordt eigenlijk gewoon niet over nagedacht. Het wordt allemaal maar weggewuifd. Nee, we moeten koste wat kost nieuwbouw realiseren voor Trias. Daarnaast merk ik ook weer dat u geen antwoord geeft op mijn vraag. Gaan we deze berekeningen van de netto contante waarde nou een keertje openbaar maken en zo nee, waarom dan niet? U negeert de vraag alweer en dat vind ik ontzettend jammer. Het is namelijk zo belangrijk dat we dit wel gewoon kunnen delen met onze Rijswijkers en dat wij allemaal kunnen zien of er wel of niet op de juiste manier is gerekend. Verder wil ik ook nog wel even gezegd hebben, de heer Kooy gaf dat ook al aan in zijn eerste termijn, uit welk jaar het asbest komt dat maakt natuurlijk voor de redentie even helemaal niet uit. Feit blijft, er zijn eerder onderzoeken gedaan en er is niets gevonden. Er is dus geen degelijk onderzoek gedaan waardoor het dus niet is gevonden. Dat staat zelfs in een rapport die we voor ons hebben liggen. Dus dingen van, het komt uit '92 en hé, dat maakt dat ... Dat is even geen argument, lijkt mij. Dat wilde ik toch even gezegd hebben. Verder kan ik me natuurlijk helemaal aansluiten bij de uitspraken van de heer Sleddering uit de eerste termijn.

De voorzitter: De heer Wit wil interromperen, gaat uw gang.

De heer Wit (GL): Ik had nog zo gezegd dat ik het niet weer over asbest ga hebben, maar als er dit soort onzin naar voren komt... Het is heel duidelijk, de asbestonderzoeken die gedaan zijn, zijn gedaan op basis van bepaalde aannames en op basis van een bepaalde opdracht. Om nu te zeggen dat de asbestbedrijven de inventarisatiebureaus die toentertijd of in latere stadia een onderzoek hebben gedaan het niet goed hebben gedaan, dan slaat u toch echt de plank mis. Dat is niet het geval.

Mevrouw De Man (OR): Dat staat in het rapport.

De heer Wit (GL): Dat staat niet in het rapport. Er staat in het rapport dat er ongetwijfeld dingen gemist zijn. Maar dat is op basis van een opdracht die verstrekt is en die opdracht is verstrekt door het college. Daar heb ik net ook al op aangegeven, lessons learned. College, zorg de volgende keer dat er fatsoenlijke opdrachten verstrekt worden. Dat is wat anders dan het slecht uitvoeren van een onderzoek.

Mevrouw De Man (OR): Ik vind ze er heel lief met een tik op de vingers vanaf laat komen. Ik denk dat ik er was voor mijn eerste termijn. Ik kijk erg uit naar de reactie van de wethouder op mijn vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Kames, wilt u nog het woord.

Mevrouw Kames (RB): Ja, ik wil nog een paar dingetjes zeggen. Wij betreuren het nogmaals dat de vorige asbestonderzoeken dan niet goed zijn gegaan. Wij beseffen ook dat als we nu stoppen, dat alle kosten die dus over de afgelopen zeventien jaar zijn misschien wel oplopen tot een kleine twintig miljoen dan eventueel zijn weggegooid. Daarom hopen we dat we verder binnen het budget zullen blijven en lering zullen trekken van wat er nu is fout gegaan. Dank u wel.

De heer Van der Meij (GBR): Ik was één vraag nog vergeten te stellen aan het college in de eerste termijn, dat betreft de houten lambrisering van de voormalige raadszaal in het oude stadhuis. Daar kan ik me ook bij voorstellen dat je die houten lambrisering laat zitten in combinatie met een beheerplan zonder dat je het weg hoeft te halen. Daar zou nog naar gekeken worden, of dat een reëel alternatief zou kunnen zijn. Graag een reactie van het college daarop. Voor de rest zou ik richting de VVD heel kort willen reageren. De kwalificatie voor de zesde wethouder laat ik graag voor de rekening van de VVD. Ik denk dat de zelfstandigheid van Rijswijk meer gebaat is bij gedegen besluitvorming dan de vaandelvucht die de VVD nu tentoonspreidt.

De heer Kooy (PvdA) : In de eerste termijn zijn wij duidelijk geweest dat het geen reden is voor stoppen, de asbest. Maar wel dat we kritisch zijn over directievoering. Mijnheer De Wit geeft het ook net aan. Misschien is het niet de uitvoering van de asbestonderzoeken maar de opdrachten die gegeven zijn. Ook wat ik gelezen heb in de onderzoeksrapporten stond er op een aantal plekken nog van, moet nog later uitgezocht worden, moet nog opgepakt worden. Dan kom ik terug bij opdrachtgeving en directievoering. Daar stapte u wel heel snel overheen en u heeft ons nog niet overtuigd dat die directievoering nu op orde is. Dus ik wil graag weten van u, kunnen we nu gewoon een streep zetten op al dat gezeur van het verleden, waar komt het vandaan? Want daar hebben de inwoners ook helemaal niets aan. Maar gewoon kijken, zijn we hier nu uit, hebben we de directievoering op orde en kunnen we door naar fase 2 waar we gewoon een voorstel krijgen, hoe wordt die inrichting, hoe komt die zaal eruit te zien, hoe houden we rekening met corona en hoe gaan we voorwaarts? Want daar zijn we nu ondertussen wel aan toe. Dus wethouder, hier wou ik het bij laten.

De heer Van Enk (CDA): Zonder enige emotie van mijn kant, ik heb andere sprekers gehoord over het alternatief van stoppen. Maar als ik de wethouder opnieuw hoor, net als in de forumdiscussie, dan moeten we dertien miljoen nu meteen afrekenen en dan zitten we met lege handen. Dan moeten we opnieuw gaan onderhandelen met de eigenaar, de vastgoedeigenaar van Hoogvoorde vanuit een dwangpositie natuurlijk. Dan moeten omwonenden bij het oude stadhuis weer gaan vrezen voor superhoge woontorens. Ik geloof niet dat dat een begaanbaar pad is en dat er eigenlijk ten onrechte wordt gesuggereerd dat hier een mooi alternatief voor zou zijn. Asbest, linksom of rechtsom zeg ik, als asbestspecialist van de CDA-fractie, we zullen het moeten afrekenen en daar helpt geen lieve moedertje aan. Helaas.

Mevrouw Koopman (D66): Ik zal het ook kort houden. Ik wilde wel nog even terugkomen op de woorden van mevrouw De Man. Ik kan me voorstellen dat Deloitte inderdaad die business case niet kon uitrekenen als ze alleen de openbare cijfers hebben gebruikt. Ik ben zelf econoom, ik heb vorige keer wel de tijd genomen op het op basis van de geheime cijfers de netto contante waarde uit te rekenen en die is gewoon uit die cijfers te halen. Dus misschien moet u daar nog eens een keer goed naar kijken. Want op basis van... Als je het vergelijkt met de huidige ...

Mevrouw De Man (OR): Nou, mevrouw Koopman, als u dat inderdaad allemaal goed in uw geheugen heeft staan, dan kunt u mij vast ook wel vertellen of er daadwerkelijk met de juiste vierkante meters is gerekend om die netto contante waarde dus ook goed uit te rekenen.

Mevrouw Koopman (D66): Ik heb daar de veronderstellingen gebruikt die in die stukken van toen vermeld staan. Ik heb toen op basis daarvan de netto contante waarde kunnen narekenen. Dus ik denk dat dat voldoende is, bij deze.

De voorzitter: Mevrouw De Man wil nog één keer reageren. Gaat uw gang.

Mevrouw De Man (OR): Ik stel dus dat dat niet voldoende is. Dat er niet met de juiste vierkante meters is gerekend. Als u zegt, ik heb dat uitgerekend en dat klopt, ik begrijp als u die stukken heeft gebruikt, dat dat inderdaad klopt. Maar als we gaan kijken naar de vierkante meters en ik ga het er even weer bijhalen, BVO en VVO, zit er wel degelijk een verschil in. Dat kan niet kloppen. Dat kan niet. Dus ik heb het nu ook aan de wethouder gevraagd, ik verwacht van hem een antwoord. Maar daar wilde ik nog even kort op reageren.

Mevrouw Koopman (D66): Goed, dat is uw mening. Dat is jammer, maar op basis van de toenmalige business case is er toen een besluit genomen, wat onze fractie gewoon nog blijft staan. Toen is er ook inderdaad het besluit genomen om de parkeergarage als een aparte besluit te beschouwen met een eigen business case. Dus dat is ook raar om die daar op dit moment alsnog bij de discussie te betrekken, alleen maar omdat de VVD en de OR tegen het doorgaan op deze locatie zijn.

De heer Sleddering (VVD): Is het de D66-fractie met de VVD eens dat zonder de renovatie van het stadhuis er ook geen parkeergarage zou komen?

Mevrouw Koopman (D66): Wat ons betreft ook met de renovatie niet. Maar dat is een hele andere discussie. Op basis van de parkeeranalyses die er zijn, was het eigenlijk niet helemaal nodig. Dus op zichzelf moeten we kijken, als die plannen er zijn voor die parkeergarage, dan gaan we dan zelfstandig kijken naar die business case. Want in de tussentijd is wellicht wel de stromen in de omgeving daar veranderd.

De heer Sleddering (VVD): Dus als de business case van de parkeergarage, mocht die negatief zijn dan moeten burgers daaraan meebetalen. Dus dan betaal je het onder een ander naampje, maar je betaalt sowieso mee. Maar als de business case nou niet sluitend te krijgen is, is D66 dan tegen die parkeergarage?

Mevrouw Koopman (d66): Dat gaan we op dat moment bekijken. Maar dat zou heel goed kunnen, inderdaad. Als allerlaatste opmerking nog over dat asbestonderzoek uit het verleden, die opdracht was inderdaad bij de eerdere onderzoeken ook heel lastig omdat er stukken in het archief bleken te ontbreken, en dat is natuurlijk wel een zorgpuntje, die later zijn teruggevonden waardoor de opdracht... Toen de extra asbest gevonden is uiteindelijk toch nog iets boven tafel gekomen is. Ik denk niet dat je dat kunt verwijten aan inderdaad de opdrachtgevers uit het eerdere onderzoek, want die hebben zich gebaseerd op de stukken die zijn aangeleverd. Maar het is wel iets inderdaad waar we goed naar moeten kijken. Hoe kan het dat dat soort stukken niet in het officiële archief zitten?

De heer Sleddering (VVD): Ik ga niet herhalen wat ik in de eerste termijn heb gezegd. Ik wil nog even zeggen tegen de wethouder dat ik nog wel graag even zijn commentaar verwacht op de uitdrukkingen richting twee oud-wethouders in deze stad met Amerikaanse vergelijkingen en hoe dat zo gekomen is. Wat betreft de cijfers, u kunt zeggen, het standpunt van de VVD was dat de business case leadend is. Met dezelfde woorden heb ik het inderdaad gezegd. Het kan me niet schelen hoe het gebeurt, als het maar niet duurder wordt. Zo is het gewoon. Wij als VVD hebben de overtuiging dat het al duurder is en dat het nog veel duurder gaat worden. Wij kunnen elkaar niet overtuigen, maar ik wil niet horen dat ik me niet aan de afspraak houd. Nee, we hebben de business case beoordeeld en op enig moment zijn we daaruit gestapt, uit het poortje wat daarvoor geschapen was. Wij zien de business case niet tot een succes komen. Wij zien, zoals ik in de eerste termijn heb gezegd, nog meer tegenvallers komen. Niet omdat u het niet goed doet, maar dat is heel gebruikelijk bij een project van deze omvang en van dit ingewikkelde... Je kunt beter iets nieuws bouwen dan iets renoveren. Dat is veel ingewikkelder en dat neigt vaak tot meer tegenvallers, want je komt verrassingen tegen. Het is zo. Dat wat betreft de cijfers. Die parkeergarage, ik zeg het net al, het is natuurlijk ... Ik zal uw eigen termen gebruiken, vestzak-broekzak. Die parkeergarage, als die er komt, moet de burger ook aan

meebetalen. Maar die parkeergarage was er niet gekomen, is onze stellige overtuiging, als het Huis van de Stad er niet kwam. Dus houd ons nou niet voor de gek. Je kunt het niet meerekenen in de business case, maar hij komt wel in de begroting terug. Wat betreft uw angst omdat eenzijdig worden de mogelijke opbrengsten, als we nu zouden stoppen, niet meegenomen. Ik heb het gezegd, onroerend goed, verkoop, locatie Trias, verkoop van deze locatie. Dan komt u met schrikbeelden van, dat moeten de burgers weten, want dan gaat u daar weer grote torens bouwen. Wie zegt dat? Dat zijn we allemaal zelf. Wij, wij kunnen toch zeggen van, we geven een projectontwikkelaar een kans om daar woningbouw te doen, daar stellen we onze eisen aan. Wat bent u opeens bang voor grote torens? U bouwt als dit college overal grote torens. Bij de Boogaard, in het Havenkwartier. En nu opeens, o, o, o, wat zullen de burgers daarvan denken? Echt, het zijn de verkeerde argumenten. Zeg nou gewoon, jongens, houd op met dat gepraat, ik wil gewoon het Huis van de Stad, wat het ook kost. Klaar. Dat is mannentaal.

De heer Wit (GL): Een hele korte bijdrage. Het gaat om geld, het gaat om veel geld. Ik denk dat alle argumenten die tot nu toe naar voren zijn gekomen, of je nou voor of tegen bent, weten we allemaal wel dat uiteindelijk we het geld moeten gaan fourneren. Dat is niet anders. Het gaat echter ook om een locatie en om een deel van Rijswijk waar we jarenlang eigenlijk ons best mogen schamen over wat we daarmee gedaan hebben. Het is een, ik noem het echt een schandvlek op het Rijswijkse vastgoed. Ik denk dat we met het plan wat er nu ligt gewoon een heel mooi centrum neer gaan zetten, waar heel Rijswijk baat bij heeft en wat hopelijk zo snel mogelijk verder kan na deze vergadering. Zodat we zo snel mogelijk ook als gemeente in dat pand kunnen.

De voorzitter: Mijnheer Braam, als laatste.

De heer Braam (BvR): Dat gebeurt niet vaak, maar bij de mooie woorden van GroenLinks, daar kan ik me natuurlijk bij aansluiten. Zeker als ik nog even een herinnering oproep dat een paar jaar geleden tijdens Strandwalfestival het gebouw nog even geopend werd voor publiek en dat er op dat moment gewoon meer dan duizend bezoekers verspreid over een aantal uren zijn geweest, die soms zelfs met hun trouwportret daarnaartoe kwamen om nog eens even naar die prachtige trap te kijken. Dat gevoel wat daar in een keer boven kwam drijven, dat moet je hebben gezien, dat moet je hebben kunnen delen. Ook Beter Voor Rijswijk die kent dat gevoel, heeft ook onderzoeken ... Dan praten we wel weer over een paar jaar geleden, vlak na ons bestaan ... Na onze oprichting hebben we dus een rondje gemaakt langs de velden. Als je dan op een gegeven moment gewoon ... Vooral natuurlijk in Oud Rijswijk, dat zeggen we er eerlijk bij. Maar met name dus aan die kant van het spoor, daar is de emotie rondom het stadhuis ernstig groot. Aan deze kant is het verdeeld, een beetje fiftyfifty. Vijftig procent zegt van, we kunnen hier ook wel blijven. Die andere vijftig procent wil dolgraag toch wel een mooi object in Rijswijk hebben wat past bij gemeente Rijswijk met minimaal 50 duizend inwoner, straks zelfs ongeveer 70 duizend inwoners. Dus dat moeten we vooral niet vergeten, niet uit het oog verliezen. Ik zou in ieder geval in de richting van mevrouw De Man aangeven dat het denk ik gewoon verstandig is om nog eens een keer zelf richting de griffie te stappen en wellicht met een ambtenaar erbij de getallen na te lopen. De cijfers zoals ze er destijds lagen die waren voor Beter Voor Rijswijk duidelijk. Als er een paar metertjes naar links of een paar metertjes naar rechts, VVO, BVO, dat laten wij in ieder geval maar even in het midden. In ieder geval grofmazig was voor ons meer dan voldoende duidelijk dat dus de gelden zoals ze ook net zijn voorgerekend, drie ton ...

Mevrouw De Man (O) : Interruptie. Ik hoor de heer Braam een hoop sentiment aanhalen om zijn wankelende argument kracht bij te zetten. Sentiment voor het Huis van de Stad, hartstikke mooi, maar ik geloof niet dat we op basis van sentiment miljoenenkeuzes moeten maken. Dat wil ik even gezegd hebben. Voor wat betreft

de stukken, ik wil ze met alle liefde nog een keertje nalezen, maar mijn vraag blijft onbeantwoord. Dus ik wacht op het antwoord van de wethouder.

De voorzitter: Goed, u bent niet van de romantische aanpak, noteer ik. Mijnheer Braam.

De heer Braam (BvR): Wie weet, misschien dansen we binnenkort wel weer. You never know. Nog even in ieder geval als slot, voor ons in ieder geval één ding natuurlijk superbelangrijk. Ik herhaal dat nog maar een keertje, één, dat is vanzelfsprekend, dat het stadhuis binnen de miljoenen moet worden gerealiseerd zoals we die voor ogen hadden en op het moment als er een tegenvaller komt, dat wisten we toen ook al, dat die er zou kunnen komen, dan moeten we niet boven de exploitatielasten uit gaan komen zoals die destijds zijn voorgeschoteld. Daar zitten we zelfs nu nog ruim drie ton vanaf. Twee, die garage is ons toegezegd dat daar een voorstel gaat komen, dus dat zien we dan ook begin 2021 met belangstelling tegemoet. Over de financiering, de heer Sleddering gaf daar tussen de regels door al een beetje aan, het is duidelijk en je weet hoe het gaat met garages, dat levert altijd weer geld op, op wat voor manier dan ook. Aan de ene kant kost het geld, maar uiteraard met de vele bezoeken die we zullen krijgen en met het onderzoek wat de gemeente Rijswijk ook gedaan had, het belang dat het er moet komen, dat is... Dan kan ik eigenlijk alleen maar nu al op voorhand spreken van een succes als die garage er straks is.

De voorzitter: Ik sluit de tweede termijn van de raad af. Dan gaan we naar de wethouder, de heer Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart:. Ik ga van achter naar voren, eerst bij mevrouw De Man. U heeft er absoluut werk van gemaakt om nogmaals alles nog een keer tegen het licht te houden. Ik denk dat ik meega met wat de heer Braam net zegt. Als u van de week bij mij langs wilt komen, dan ben ik bereid om stap voor stap door ieder document en door iedere post met u door te lopen. Een aantal zaken die u nu benoemt, die kloppen niet. Als het bijvoorbeeld gaat over de uitgangspunten van de netto contante waarde, dan zijn die reeds op 9 mei 2017, zijn die met de raad gedeeld. We hebben er destijds ook bij aangegeven dat we bepaalde zaken daarin niet ter discussie stellen en dat komt omdat het gewoon aanbestedingsgevoelige informatie is. Dan hebben we het over posten als onvoorzien. Het lijkt mij niet de bedoeling dat die op straat moeten komen te liggen. Als u dan toch bij mij aan tafel zit, dan denk ik dat we het even moeten hebben over de berichten in de media waar de heer Sleddering van mij een antwoord op wil hebben. De woordkeuze die daar inderdaad staat, die is gekozen omdat ik het persoonlijk heel vreemd vind dat er gesproken wordt over geldverslindende valkuilen op bouwkundig gebied, dat er een veronderstelling wordt gedaan dat er gesjoemeld wordt met cijfers en ik van mening ben dat het college alle cijfers heeft gepresenteerd die er zijn. Vervolgens wordt er gesproken over een Wob-verzoek terwijl voor uw fractie, voor u en de fractie-assistent alle cijfers en alle onderliggende stukken inzichtelijk zijn. Voorzitter, daarmee hebben we volgens mij het negatieve stuk gehad. Richting mijnheer Van der Meij van gemeentebelangen en de houten lambrisering in de raadszaal, daar heb ik in het forum al aangegeven dat, mochten die herbruikbaar kunnen zijn, dat we daar zeer positief tegenover staan. Ik ken de laatste stand van zaken niet. Richting de Partij van de Arbeid, u vraagt om wat we allemaal kunnen doen en welke lessen we hebben ... Ik kan het bijna niet zien. Welke lessen we hebben getrokken en geleerd.

De heer Lugthart vervolgt: Maar goed, wat ik in de eerste termijn aangaf, de directievoering is geïntensiveerd, de extra ecofoon is aangetrokken, we hebben echt een aantal extra maatregelen getroffen. U vraagt me, kunnen we door? Ik zou zeggen ja, we kunnen zeer zeker door. We zijn kritisch, we hebben ervan geleerd. Kunnen... Hebben we alles met een project als dit honderd procent boven tafel, daar moeten we ook eerlijk in zijn, dat zeg ik ook richting mijnheer Sleddering, dat weten we niet. Maar zo goed als zeker hebben we nu alles bouwkundig geïnspecteerd, hebben we de asbest boven tafel en verwachten we op dit moment zeer zeker

geen tegenslagen meer. Dan stelt u, mijnheer Sleddering, die grote torens op die... Daar wil ik het niet meer over hebben, houd op met het gepraat en ik zou moeten stellen dat ik gewoon het Huis van de Stad wil hebben. Dat wil ik hier best bevestigen, ik wil zeer zeker gewoon het Huis van de Stad gaan realiseren. Daarbij moet een nuance gemaakt worden en dat is, het moet wel passen binnen de kaders die de raad aan het college heeft meegegeven. Als u stelt dat het duurder wordt, dan vraag ik me echt serieus af waar u zich dat op dit moment op baseert. Het alternatief daarentegen is ook niet doorgerekend, dus we weten ook niet wat een alternatief zou kosten. U stelt dat ik een angstbeeld oproep met betrekking tot torens. Het alternatief ook daar is dat ik niet verwacht dat al zouden we daar veertig sociale woningen neerzetten, dat we daarmee die 13,5 miljoen kunnen gaan compenseren. Dat is volgens mij ook gewoon een feit.

De voorzitter: Mijnheer Sleddering wil even interrumperen.

De heer Sleddering (VVD): De wethouder weet, als hij over sociale woningbouw begint, dan krijgt hij natuurlijk een reactie van de VVD. Er is een groot verschil tussen het bouwen van sociale woningen op die plek en het bouwen van projecten à la de Garden of Delight. Daar zit een hele wereld tussen.

Wethouder de heer Lugthart: Ik denk dat we daar nog over te spreken komen. Richting de fractie van Beter Voor Rijswijk, we hebben toen gezegd dat we het parkeeronderzoek doen, ik verwacht dat dat in kwartaal 1 bij uw raad is, wellicht zelfs iets eerder. Dat is ... Ik verwacht zelfs het einde van dit jaar. Voorzitter, dit is de tweede termijn.

De voorzitter: Dames en heren. Ik ga de beraadslagingen over dit raadsvoorstel nu afsluiten. Dat betekent dat we nu overgaan tot besluitvorming over dit raadsvoorstel Voortzetting Huis van de Stad en beschikbaarstelling extra krediet. Wil iemand daar nog een stemverklaring over afgeven? Ik zie de heer Weterings, zie ik en mevrouw Kames. Allebei. Dat kan ook.

De heer Weterings (RB): Voorzitter, zeventien jaar hebben de meeste partijen op een bot zitten bijten die ze hadden kunnen opkluiven. Na zeventien jaar wordt het bot afgepakt en nu gaan partijen blaffen dat ze het bot hadden willen opkluiven. 17 jaar leegstand heeft al ruim 6,5 miljoen euro gekost. Daarbij komt nog eens een keer ruim 13,5 miljoen kijken. Zo afgerond is dat 20 miljoen. De partijen die dit bot zeventien jaar intact hebben gehouden, moeten maar eens flink in de spiegel kijken. Daarom zal onze fractie voor dit plan stemmen.

De voorzitter: Goed, mevrouw Kames.

Mevrouw Kames (RB): Ik wilde toch even nog doorgeven, ik heb goed geluisterd wat de wethouder heeft gezegd, ik heb goed geluisterd wat diverse raadsleden hebben gezegd en ik ga ook wel voor het plan stemmen.

De voorzitter: Goed, nog anderen met stemverklaringen? Dan gaan we stemmen. Mag ik de techniek vragen om de stemloketten te openen? Dan kunt u nu uw stem uitbrengen. We moeten nog één stem hebben. De stembus is voltooid, mag ik de uitslag?

STEMMING VOORSTEL EXTRA KREDIET HUIS VAN DE STAD

VOOR: 24

TEGEN: 7 (PVDA, OR EN VVD)

VOORSTEL IS AANGENOMEN

5. Stemming Algemeen Bestuur Metropoolregio Rotterdam Den Haag

De voorzitter: Dan gaan we door met het laatste agendapunt, dat betreft de stemming over het lid in het algemeen bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. De heer G.A. Verkerk is kandidaat.

De voorzitter: Ik schors de vergadering om de commissie van de stemopneming zijn werk te laten doen.

Korte schorsing volgt

De voorzitter: Ik heropen de vergadering, ik geef de woord aan de voorzitter van de commissie stemopneming, mevrouw Alberts.

Mevrouw Alberts: Dank u wel, voorzitter. Er zijn 31 stemmen uitgebracht, waarvan er 31 voor waren. Dus de heer G.A. Verkerk is unaniem verkozen tot lid AB MRDH.

De voorzitter: Dank, de raad, voor het vertrouwen wat u in mij stelt. Ik zal me voor honderd procent inzetten voor de belangen van Rijswijk, dat is u wel duidelijk. Het is erg plezierig ook om weer terug te zijn in de MRDH-arena. Dat zullen ze weten. Dames en heren, dank nogmaals voor uw vertrouwen. Dank, de griffie, voor de ondersteuning en alle ambtelijke bijstand die ook voor deze vergadering is geleverd. Ik ben vergeten dat te zeggen bij de begrotingsbehandeling, dus bij deze.

6. Sluiting